

بررسی تأثیر آرام سازی پیشرونده عضلانی بر دوز مصرفی داروهای ضد تهوع و استفراغ در بیماران سرطانی تحت شیمی درمانی

محمود بخشی^۱ - ربابه معماریان^۲ - پرویز آزاد فلاح^۳

چکیده

زمینه و هدف: داروها به تنهایی در کنترل تهوع و استفراغ ناشی از شیمی درمانی مؤثر نبوده و افزایش مصرف آن ها اغلب عوارض جانبی نامطلوب ایجاد می کند. استفاده از روش های غیر دارویی در کنار استفاده از داروها باعث کنترل بیشتر تهوع و استفراغ ناشی از شیمی درمانی و کاهش مصرف داروها و عوارض ناشی از آن ها خواهد شد. هدف از این پژوهش، بررسی تأثیر آرام سازی پیشرونده عضلانی بر مقدار مصرف داروهای ضد تهوع و استفراغ در بیماران سرطانی تحت شیمی درمانی است.

روش تحقیق: این پژوهش، یک مطالعه ی نیمه تجربی است. ۶۱ بیمار با توجه به مشخصات نمونه ی انتخاب و به طور تصادفی در دو گروه شاهد و آزمون قرار گرفتند. نمونه های گروه آزمون ($n=30$) تکنیک آرام سازی پیشرونده عضلانی را با استفاده از نوار آموزشی صوتی در دوره اول شیمی درمانی، بعد از شیمی درمانی در منزل حدود ۳ هفته و در دوره دوم شیمی درمانی روزی دو بار صبح و عصر انجام دادند. گروه شاهد ($n=31$) در این مدت فقط از مراقبت های روتین برخوردار بودند. در دو دوره شیمی درمانی مقدار داروی ضد تهوع و استفراغ تجویز شده و دفعات انجام تکنیک آرام سازی ثبت گردید.

یافته ها: در گروه آزمون دوز مصرفی داروی متوکلوپرامید وریدی ($t=3/5$, $p=0/001$) و آنتی اسید خوراکی ($t=2/3$, $p=0/02$) در دوره دوم نسبت به دوره اول شیمی درمانی کاهش معنی داری نشان داد. اما در گروه شاهد تفاوت معنی دار نیست ($p>0/05$). هم چنین کاهش معنی داری از نظر دوز مصرفی داروی متوکلوپرامید وریدی در گروه آزمون نسبت به گروه شاهد وجود دارد ($t=2/06$, $p=0/04$). دوز مصرفی داروی گرانیسترون و دکزامتازون در دوره اول و دوم شیمی درمانی در گروه آزمون و شاهد تفاوت معنی داری نشان نداد ($p>0/05$).

نتیجه گیری: یافته های حاصل از پژوهش نشان داد، آرام سازی پیشرونده عضلانی به طور مؤثر سبب کاهش مقدار مصرف داروهای ضد تهوع و استفراغ مخصوصاً متوکلوپرامید در بیماران سرطانی تحت شیمی درمانی می شود.

کلید واژه ها: شیمی درمانی؛ آرام سازی پیشرونده عضلانی؛ تهوع؛ استفراغ

افق دانش؛ فصلنامه دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گناباد (دوره ۱۵؛ شماره ۳؛ پاییز سال ۱۳۸۸)

پذیرش: ۱۳۸۸/۹/۲۴

اصلاح نهایی: ۱۳۸۸/۸/۲۱

دریافت: ۱۳۸۷/۶/۲۶

۱- نویسنده مسئول؛ مربی، گروه پرستاری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود

آدرس: شاهرود- جنب پلیس راه- دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود- گروه پرستاری

تلفن: ۰۲۷۳-۳۳۹۴۳۴۲ نمابر: ۰۲۷۳-۳۳۹۰۵۳۷ پست الکترونیکی: bakhshi_mahmoud@yahoo.com

۲- استادیار، گروه پرستاری، دانشکده علوم پزشکی، دانشگاه تربیت مدرس

۳- دانشیار، گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس